

UKRAINIAN LABOR NEWS

PRINTED AND PUBLISHED TRI-WEEKLY BY THE WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASSOCIATION, LIMITED, A JOINT STOCK COMPANY, INCORPORATED UNDER THE LAWS OF MANITOBA, AT ITS HEAD OFFICE AND PLACE OF BUSINESS, AT THE CORNER OF PRITCHARD AVENUE AND MCGREGOR STREET, IN THE CITY OF WINNIPEG, MANITOBA.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

газета для робочого класу — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видає Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, зареєстроване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Українській Робітничій Домі, на розі вулиць Пritchard і McGregor, у Вінніпегу, Ман.

Предплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Редакція за оголошення не відповідає.

"СОЦІАЛІСТИ" -- СПАСИТЕЛІ БРИТІЙСЬКОГО ІМПЕРІАЛІЗМУ

Арештування членів політичного бюро Комуністичної Партії Канади, виточення процесу проти компартії, як "протизаконної організації", посилення наступу уряду Бенета на революційний рух в Канаді, приготування заправити в концентраційні табори до примусової безплатної праці безробітних, посилення наступу депортації на робітників нужденського уродження — всі ці події останніх тижнів затмили собою перед трудящими масами Канади ті величезні міжнародні значіння подій, що сталися в останніх тижнях у Великій Британії, а в зв'язку з ними і в цілому капіталістичному світі.

Міжнародний банкір — Велика Британія одинилася в стані фінансового банкрутства. Розуміється, на поверхні всі події крутяться довкола 600 мільйонів доларів дефіциту в державному бюджеті — але на ділі справа стоїть значно глибше, як цей дефіцит. Фінансова скрута Англії — це більше зведеної фінансової скрути, що в неї поклали різні капіталістичні держави в наслідок дальшого поглиблення кризи капіталізму.

БАНКРОТСТВО В АВСТРІЇ, НІМЕЧЧИНІ І УГОРЩИНІ ТА ІХНІ "РЯТІВНИКИ".

Перше велике фінансове банкрутство сталося в Австрії, коли там, після цілої ряду банкрутств другорядного значіння збанкрутував Ротшильдів банк аграрного кредиту, що захитав в самих основах фінансами держави. Виявилось, що це французькі капіталісти так "підгодили" Австрію за її тарифний союз з Німеччиною. Після того, як бувший прем'єр Австрії Шобер заявив в Женеві, що тарифний союз з Німеччиною буде відкинений французькі капіталісти пообіцяли дати Австрії кредит, щоб врятувати її фінансовий стан. Франція гроші обіцяла, але не дала й уряд Шобера уступив, а новому урядові дала кредит Англія в сумі \$21,000,000.

Та не всілякі капіталісти залагали сям-так фінансове банкрутство Австрії, як сталося ще більше банкрутство в Німеччині. Тут вже на рятунку поспішив президент Сполучених Держав Гувєр, а до него, як хвіст, причипився й МекДоналд, голова "робітничого" уряду Великої Британії. Рятували вони не Німеччину, але інтереси американських та англійських капіталістів в Німеччині, рятували Німеччину перед комунізмом. Різніми кредитами та позичками, ціною дальшого ще більшого поневолення трудящих Німеччини, ціною великих політичних уступок Німеччині — Франції, ціною того, що Німеччина мусить купувати в американських капіталістів пшеницю та бавовну — "врятували" Німеччину.

Разом з Німеччиною збанкрутувала й Угорщина, але, як невелика, другорядна держава, — то банкрутство Німеччини затримало банкрутство Угорщини. Рятуючи Німеччину, Сполучені Держави й Англія залишили Угорщину цілковито в руках французького капіталу. Угорщину "врятувано" так званою "міжнародною позичкою" в 25 мільйонів доларів, найбільше якої дала Франція, але... дала ціною того, що угорський уряд Бетлена мусів зрезигнувати. Мусів зрезигнувати, бо Бетлен поєдував свою політику з політикою Муссоліні, а не Бріана, тому французький капітал подкитував резигнацію Бетлена.

Голова німецького уряду Брінгін вийшов з кризи "цілий". По перше — він найподатливіший; по друге — за ним стояв Гувєр; по третє, коли б він був зрезигнував, то перед американськими, англійськими й французькими капіталістами стояла небезпека приходу до влади в Німеччині гітлерівців, або комуністів. Отже залишив Брінгін з його вірними спільниками соціал-демократами.

ВИТЯГНУЛИ ХВОСТА — ЗАСТРЯГ НІС.

Та не всілякі це "врятувати" Німеччини, як на черзі стала сама її "спасителька" Велика Британія. Тут вже насправді сталося таке, що "втягнули хвоста — застряг ніс". Що ж сталося з Великою Британією? 600 мільйонів доларів державного дефіциту? Ні, щось трохи більшого — самий дефіцит — вже тільки наслідок того, в якому фінансовому стані опинилася Велика Британія. "Гібралтарська скала" британського капіталізму — Англійський банк захитався.

Коли сталося фінансове банкрутство Німеччини, капіталістична преса негайно пригадала "процтво" губернатора Англійського банку Монтага Нормана, який в приватному листі до губернатора Французького банку Клемента Морета писав:

"Якщо не підприймається драстичних кроків для рятунку, то капіталістична система цілого цивілізованого світу буде зруйнована в протягу року. Я бажаю би, щоб це предсказання затримано на файлі для майбутньої референції".

ФРАНЦУЗЬКІ КАПІТАЛІСТИ ДИКТУЮТЬ СВОЇ УМОВИНИ.

Французький і британський капіталісти, після світової війни стали завзятими суперниками. Британський капітал, поборюючи силою зброї свого найбільшого суперника, що швидко зростає, капіталістичну Німеччину, помімо своєї волі створив собі ще більшого суперника — капіталістичну Францію. Голова Англійського банку, маючи у своїх руках всі дані фінансового

світу, бачив дуже добре, як Франція, побіч Сполучених Держав, стає найбільшим банкіром світу, віднаходячи Велику Британію на задній план. Це зробило Нормана завзятим противником політики французького капіталу, а тому в Лондоні перед самою фінансовою скрутою почали ширитися цілком правдоподібні чутки, що французькі банкіри зажадали резигнації Нормана з губернаторства Англійського банку. Одночасно з цим французькі банки почали відтягати з Англійського банку свої золоті резерви, а за французькими — пішли банки голландські. Це спричинило упадок англійської валюти й викликало паніку на англійській біржі. Щоб рятувати положення, урядові МекДоналда вдалося взяти в Сполучених Державих і Франції кредит на величезну суму 250 мільйонів доларів. Але це справи не врятувало, бо негайно ж урядова комісія виявила, що дефіцит Великої Британії вносить 600 мільйонів доларів, покрити який нема чим, хіба що запровадити драстичну "економію" коштом трудящих мас: позбавлення допомоги безробітних, скасуванням імічених урядом державних робіт, підбищенням робітникам плачення аскураційних вкладок і т. ін.

МІНІСТРИ СОЦІАЛІСТИ ВКЛАДАЮТЬ ПЛАН РЯТУВАННЯ КАПІТАЛІСТІВ.

Над тою справою й засіли п'ять МекДоналдових міністрів-соціалістів: МекДоналд, Сновден, Томас, Гендерсон і Грегем та почали радити, як спасти британський капіталізм перед катастрофою. Спасати приходилося з двох боків: упадок фунта стерлінгів і покриття 600 мільйонів доларів дефіциту в державному бюджеті. Де взяти грошей на покриття дефіциту й на врятування фунта?

Гроші у Великій Британії є. Капіталісти мають їх. У них є величезні багатства. Але це ж "свята й недоторкана" приватна власність. Є у Великій Британії численний пролетаріат, який немає нічого, крім своїх мозолів й то 3,000,000 якого є зараз без роботи, мозолів своїх немає кому продати й вони вмиють без праці та без хліба. До цих пролетарів міністри-соціалісти мають більший доступ. Тому то коли уряд МекДоналда знову звернувся до американських та французьких капіталістів за кредитами, щоб врятувати англійський фунт стерлінгів, щоб не допустити до фінансового краху, то ці капіталісти сказали: передедити, панове міністри-соціалісти, економію коштом трудящих мас внутрі країни, тоді ми рятуватимем ваш фунт стерлінгів назовні.

ІА РОЗКАЗ АМЕРИКАНСЬКИХ ТА ФРАНЦУЗЬКИХ БАНКІРІВ

МекДоналд і Сновден погодилися з диктатом американських та французьких капіталістів, а деякі міністри побоялися трудящих мас Великої Британії й зарезерували своє становище. Тоді уряд МекДоналда, як "робітничий" — зрезигнував і в тіж хвилині МекДоналд під диктат Дж. П. Моргана створив так званий безпартійний уряд, на ділі ж уряд з консервативною більшістю, який негайно ж почав переводити в життя політику "економії", що її склали соціалісти МекДоналд і Сновден. Ось як виглядає ця "політика економії":

1. Зменшено 10 процент виплати допомоги безробітним — 2 шлінгів на фунтові стерлінгів, що разом зменшить видатки на допомогу безробітним на \$63,180,000.
2. Збільшено вкладки, що їх платять робітники на соціальне забезпечення (аскурація від безробіття) з 14 центів на 24 центи.
3. Зменшено платню учителям на загальну суму \$55,890,000 — близько на 56 мільйонів доларів.
4. Скасовано видатки на будуваний доріг на суму \$232,308,000. (Ці видатки ухвалено було, щоб дати роботу безробітним, отже тепер ця робота у них відібрана.)
5. Жовнірам і матросам знижено платню загальною на \$92,340,000. (В Англії жовніри при війську й матроси у воєнній флотії служать за платню, отже й їм платню зрівано, але видатків на саме озброєння не зменшено.)
6. Видатки на охорону здоров'я зменшено на \$8,005,000 і видатки на агрикультуру — на \$6,075,000.

І тільки аж після того йде знизка платні міністрам, парламентарним послам та державним службовцям взагалі.

АМЕРИКАНСЬКІ І ФРАНЦУЗЬКІ КАПІТАЛІСТИ ВИСЛОВЛЮЮТЬ ДІЛОМ СВОЄ ВДОВОЛЕННЯ З ПОЛІТИКИ МЕКДОНАЛДА І СНОВДЕНА.

От чим коштом міністри-соціалісти переводять економію. Про оподаткування капіталістів нема ані слова, про націоналізацію копалин та інших природних багатств краю, що є в руках капіталістичних магнатів, про що МекДоналд і Сновден говорили у своїй виборчій програмі, не згадується вже ані слова, хоч про оподаткування річей першої необхідності для трудящих мас також говориться в цій "політиці економії".

Коли американські й французькі капіталісти-банкіри почувли, що соціалісти МекДоналд і Сновден виконують їхню волю, коли вони запевнилися, що ця "політика економії" (політика страшного визиску трудящих мас Великої Британії) буде виконана, бо в "безпартійному" уряді МекДоналда більшість запевнена за консерватами, тоді американські й французькі банкіри в протягу 36 годин вирішили й проголосити, що дають Великої Британії кредити на суму 400 мільйонів доларів, дають кредити на таку колюсальну суму, якої уряд МекДоналда-Балдвина не думав навіть просити.

"ОПОЗИЦІЯ" ДО "БЕЗПАРТІЙНОГО" УРЯДУ.

Що ж роблять ті лейбористські міністри, які порезигнували, та лейбористські посли взагалі? Вони вибрали своїм парламентарним провідником Гендерсона та кожуть, що проголосить війну урядові МекДоналда. Цей війни не боїться ні МекДоналд ні Балдвин, бо вони знають, що таких старих приятелів, як Гендерсон, Клайне та інші, їм боїтися нема потреби, що ці старі хлопці на ніяке революційне діло не спроможуться, що це буде звичайна собі "парламентарна опозиція" для форми, без якої парламент не був би парламентом. Трудящі маси Великої Британії тільки тоді не дадуть себе грабувати американським, французьким і британським капіталістам, коли вони взагалі виметуть із своїх рядів тих лейбористських "опозиціонерів", а підуть за провідом комуністичної партії.

РЯТУЮЧИ АНГЛІЮ — АМЕРИКАНСЬКІ І ФРАНЦУЗЬКІ КАПІТАЛІСТИ РЯТУЮТЬ ВЛАСНІ ІНТЕРЕСИ.

Читаючи цю статтю, де напочатку говориться, що французькі банкіри відтягали своє золото з Англійського банку й тим головню спричинили упадок фунта стерлінгів, а зараз дали Англії 200 мільйонів доларів для рятунку, дехто може запитати: чому перше самі спричинювали крах, а тепер самі ж

рятують? Щоб таку політику ширше вивяснити, треба написати цілу окрему статтю. Між капіталістами — французьким, американським і англійським йде завзята боротьба за зверхність і вони всіма силами стараються один другого ослабити, але цілковитого краху котрого небусть з них всі вони боїться. Даючи 400 мільйонів кредиту Великої Британії, один з американських банкірів сказав:

"Кожний знає, як німецька криза вдарла по наших власних економічних стани — а тому то рішено підприяти рішучі кроки, щоб не допустити до такої самої кризи Лондону, який відиграє таку важливу позицію в світових фінансах". Отже — рятуючи Лондон, американські й французькі капіталісти рятують своє власне положення.

Друге — фінансовий стан Англії вони "врятували" коштом довадення "робітничого" уряду, який до певної міри стояв на перешкоді створенню одноцілого капіталістичного фронту проти СРСР. Третє — заставивши уряд Великої Британії вирвати коштом робітництва трудящих мас на покриття 600 мільйонів дефіциту — американські капіталісти цим забезпечили бодай до певної міри виплату собі воєнних довгів та процентів. Крім того Франція, що відтягненням золота з англійського банку поставила уряд МекДоналда перед собою "на коліна, доказала сам женеєвському збіговиську — Лідзі Націй та усім своїм васалам, що в міжнародній імперіалістичній політиці вона, а не Велика Британія, грає першу скрипку.

КРИЗА КАПІТАЛІЗМУ ДАЛІ ПОГЛИБЛЮЄТЬСЯ І БУДЕ ПОГЛИБЛЮВАТИСЯ.

Чи отим тимчасовим залаганням фінансових банкрутств в Австрії, Угорщині, Німеччині, "врятуванням" Англії — міжнародні імперіалісти стабілізували положення? Ані трішки. Криза капіталізму далі поглиблюється й недавні фінансові банкрутства — це тільки перші вістуні того, що чекає капіталізм. І від чого не врятують капіталісти ні Зевєрлінги з Цергібелами, ні МекДоналди із Сновденами, ні цілий ІІ інтернаціонал соціалістичників, ні новітній "апостол миру" десятилітнього — Муссоліні. Капіталізм і соціал-фашизм, що рятують систему визиску ще більшим визиском трудящих мас, ще більшим викидуванням з праці робітників (найскравіший приклад "політика економії", "безпартійного уряду" Англії), тільки ще гірше поглиблюють кризу, кидаючи нові мільйони мас в ще більшу нужду, а тим самим збільшуючи армію гробкопачів капіталізму.

В Канаді уряд Бенета та його вірні співробітники з лейбористського табору йдуть тимсамим шляхом.

НА МІТІНГУ БЕЗРОБІТНИХ ПЕРЕД БУДИНКОМ ПАРЛЯМЕНТУ

Бенет приїжджає до Вінніпегу в суботу та в 10-й годині ранно відбуде конференцію з Брекеном, Вебом та іншими "достойниками" міста в справі безробіття.

Безробітні Вінніпегу рішили: без нас наші справи вирішувати не будуть — як же це? А може запросити і нас та спитають, як наші ваканції проходять в Гобопарку? Чекають. Не запрошують. Байдуке — ми люди не гонорні, підємо самі.

Субота, коло години 11-ої отак тисяч зо п'ять зібралось безробітних перед будинком парламенту. Написали листа до Бенета, як до турецького султана — мовляв, ми безробітні горожани царства твого капіталістичного величаво маємо добрий намір поглянути на твою гладку лунку та доложити тобі, що від твоїх обіцянок у наших жолудках блишайки калатають.

Відповідає Бенет: 15 хвилині по 12-й я позволю вашій делегації подивитися на мене. Якось воно незручно п'ятьом тисячам людей стояти півтори години, але де вже робітники не вистоявали?

Стоять — а щоб стоячи не дармувати, привезли трока проти самих парадних дверей, висадили на него кількох промовців і ті почали оповідати, який то Бенет добрий для безробітних: як він за час свого урядування подвоїв число безробітних (щоб в більшому гурті було веселіше), як він з доброти своєї безплатно вивозить (кажуть депортує) робітників до Муссоліні, Пасудського, як обіцяє кемпи побудувати, де робітники безплатно будуть на капіталістів працювати і т. ін.

Величезні сходи перед будинком парламенту заповнені безробітними. Між стовпами шпалерами вистроїлася провинціоальна поліція в широкій з гострими кридами капелюхах — вона охороняє безробітних, щоб була Бенет та Веб не розбили мітінгу.

Подіянці слухають з пильною увагою промов та компліментів, що час від часу летять на їхню адресу.

Яксь цивілі то входять то виходять з будинку, послухають, зроблять солонку м'яса, якою й собака отруївся б, коли б лізнув, і вертають назад.

Деякі "цивілі" стоять по краях мітінгу і також уважно прислухаються. Коло деяких стоять провідні діячі українських "народніх" товариств.

Ось стоїть один із знамих українським робітникам "цивільний", а коло него "народній діяч", кажуть дуже діяльні в одному з народніх товариств — діяч заслужений, відсидів пару років в канадській тюрмі за надмірну діяльність — носиче його почервонів, що аж подумям відзеркалюється в окулярах, що сповзли на кінчик носа. Він щось шепче на вухо тому цивілеві, приглядаючись до українських робітничих облич.

Дивись, дивись, он в те вікно на другому поверсі зправа! — стусонув мене під бік товариши.

Дивлюся — виголена лиска заглядає... Десь я її бачив — на фотографії, чи щось.

Це ж Бенет — каже товариши.

Я хотів пильніше приглянутися, але піка сховалася. Але я вже вліпив свої очі в те вікно. Виглянув Брекен, за ним ще хтось — але отої гладкої виголеної піки немає вже — не показується.

Перевів я свої окуляри на інші вікна. Он гурт зацікавлених дивчач стиснувся у вікні, але годі вгадати, чи вони більше зацікавлені мітінгом, чи мильовидцями, якими вони малюють губи, під очима, поглядаючи в дзеркальця, бо наближається 12 година.

Знову діваст я штовхана в бік і цим разом без дальших пояснень вліпив очі в знайома вже вікно — ага! Знайома обголена піка знову виглядає.

Глянула раз — другий і відвернувся плечима до вікна, тільки півмісяць на голві блищить.

Певно чекає на нашу делегацію — сказав я до товариша, глянувши на годинник, де стрілка показувала 15 по 12-й.

Промовці на троківі змінюють один другого. Ось вже пів

до першої — на сходах робітники заворушилися:

— Делегація йде вже від Бенета — сказав хтось і всі звернули очі на чотирох робітників, що протискалися крізь ряди до троків.

Ось вони вже один за другим оповідають, як їх прийняв голова уряду.

— Ми домагаємося... — Ви не смієте домагатися від влади! — перебив Бенет і скочив як опарений.

Гань з кутка в кутка, а делегати за ним:

— Містер, ви сестри два мільйони на віно дали, а ми голодні... нас сотки тисяч...

— Брехня!.. Ви брешете... Ви гадате по цілій Канаді й поширюєте цю брехню про два мільйони...

— Містер, ми про це довідалися з вашої капіталістичної преси!..

Замовк, а по хвилині.

— Чого ви хочете?

— Ми домагаємося безплатної аскурації від безробіття... — Не маєте права домагатися!

— Ми домагаємося знесення параграфу закону...

— Не маєте права домагатися! — і перебив в другий кутка, а делегати за ним:

— Не смієте домагатися! — і в інший кутка кімнати, а один з делегатів за ним:

— Містер, подивіться, які нам видають мід-тикети!..

Відмахнувся...

— Містер, ви сидите на вулкані!..

Скочив, як опарений. Особистий секретар затрися, а текстив, що був в кімнаті, змішався, не знаючи що робити.

До кімнати в що хвилину вбіг Брекен з головою поліції, але "авдієнція" вже скінчилася, бо Бенет вхопив капелюха та кота і в двері.

Ні, не скінчилася, бо делегація пішла за ним, і на ходу, по коридорі, перед очима здивованих "достойників", переконувала голову уряду, що не гарно втікати від безробітних, які хоч поганю вдягнені, хоч в брудних сорочках, але ж це є продукт тої системи, якої ви, містер, є головою.

Так запровадили вони голову уряду аж до автомобіля, що стояв коло бінних дверей, щоб не наряджати на зустріч з тисячами безробітних, що стояли коло парадних дверей.

А коли делегати розповідали (давали звіт безробітним), як їх прийняв Бенет, то його секретар відхилив вікно, вистромив голову й пильно прислухувався до того, що говориться.

Вислухавши звіт, зібрані відспівали кілька пісень, подякували поліції за охорону й розійшлися доми.

Самбачия.

СОЦІАЛІСТИЧНИМ ЛАНАМ 1,590 ТРАКТОРІВ.

Президія Укрдержплану обговорила питання про перспективи початку виробництва тракторів на харківському тракторному заводі. З повідомлення начальника Тракторобуду тов. Вострева й представників Укрдержплану виявилось, що до кінця 1931 р. тракторний завод має цілковиту змогу випустити 1,590 готових тракторів, а також виробити значну кількість незакінченої продукції.

Наступного року тракторний завод розгорне виробництво на повну свою потужність, себто на 50,000 тракторів. Є також проект довести виготовлення тракторів 1932 р. до 60,000. Для цього потрібно заздалегідь опрацювати та пильним порядком розв'язати всі питання щодо забезпечення заводу технічними кадрами, кваліфікованою робочою силою, сировиною і особливо сортами металем.

Товариші! Відновляйте передплату на "Укр. Роб. Вісті"!